



L'ensenyament i l'aprenentatge, un repte de tots

Àngel Castiñeira

**XIII Jornada de Qualitat
a l'Ensenyament**



3 aportacions sobre la millora de la qualitat a l'ensenyament:

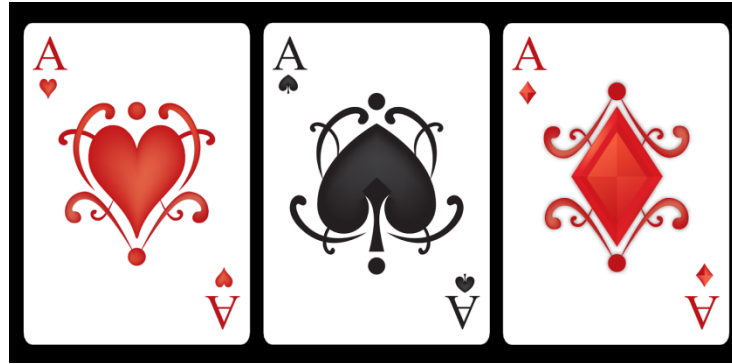
- **La concepció de les polítiques educatives**
- **La redefinició del perfil de competències del professorat**
- **El lligam entre qualitat educativa i qualitat humana.**

1.

La concepció de les polítiques educatives



Una triple aposta



POLÍTIQUES D'EXCEL·LÈNCIA EN MATÈRIA EDUCATIVA

(Conreu del talent)



- Adquisició òptima de competències bàsiques escolars (lectura, matemàtiques, ciències, llengües) i de competències tecnicoprofessionals
- Equilibri entre formació acadèmica i formació tecnicoprofessional,
- Inversió en educació infantil primerenca
- Millor capacitació i augment de qualificació dels professionals
- Majors recursos



POLÍTIQUES D'EQUITAT

Polítiques compensatòries:

augment de les taxes de participació a l'educació infantil
(la probabilitat que un infant estranger faci educació infantil és aprox la meitat de la d'un infant autòcton)

Gestió eficaç de la diversitat ètnica i socioeconòmica: socialització, atenció especial a infants en situació de risc de vulnerabilitat, diferencials de resultats entre alumnes migrants i no migrants, o amb més o menys recursos, diferències d'oferta educativa entre municipis i barris

Evitació d'abandonament prematur

MODEL ORGANITZATIU I DE TREBALL DELS CENTRES



- Autonomia economicofinancera:
definir i administrar els recursos que mobilitzem i gestionem,
el pressupost com un factor estratègic;
- Autonomia de les plantilles:
contractar els docents i crear equips cohesionats i eficaços,
- Autonomia curricular:
elaborar un projecte educatiu propi, d'acord amb la visió de la comunitat
educativa i el context. Això afectaria els continguts, els mètodes
d'ensenyament, el model organitzatiu del centre, etc
- Lideratge educatiu:
especialment en els equips de direcció
- Mecanismes i sistemes d'avaluació interns
(del centre, dels docents i dels alumnes) + mecanismes de rendició de comptes i
de processos de millora.

2.

La redefinició del perfil de competències del professorat



- Definir les competències que els professors dels nostres centres necessitaran per als propers 5 – 10 anys.
- Diagnosticar l'estat actual de les nostres competències.
- Elaborar un mapa del talent



**Perfil de
competències
2020**



GAP

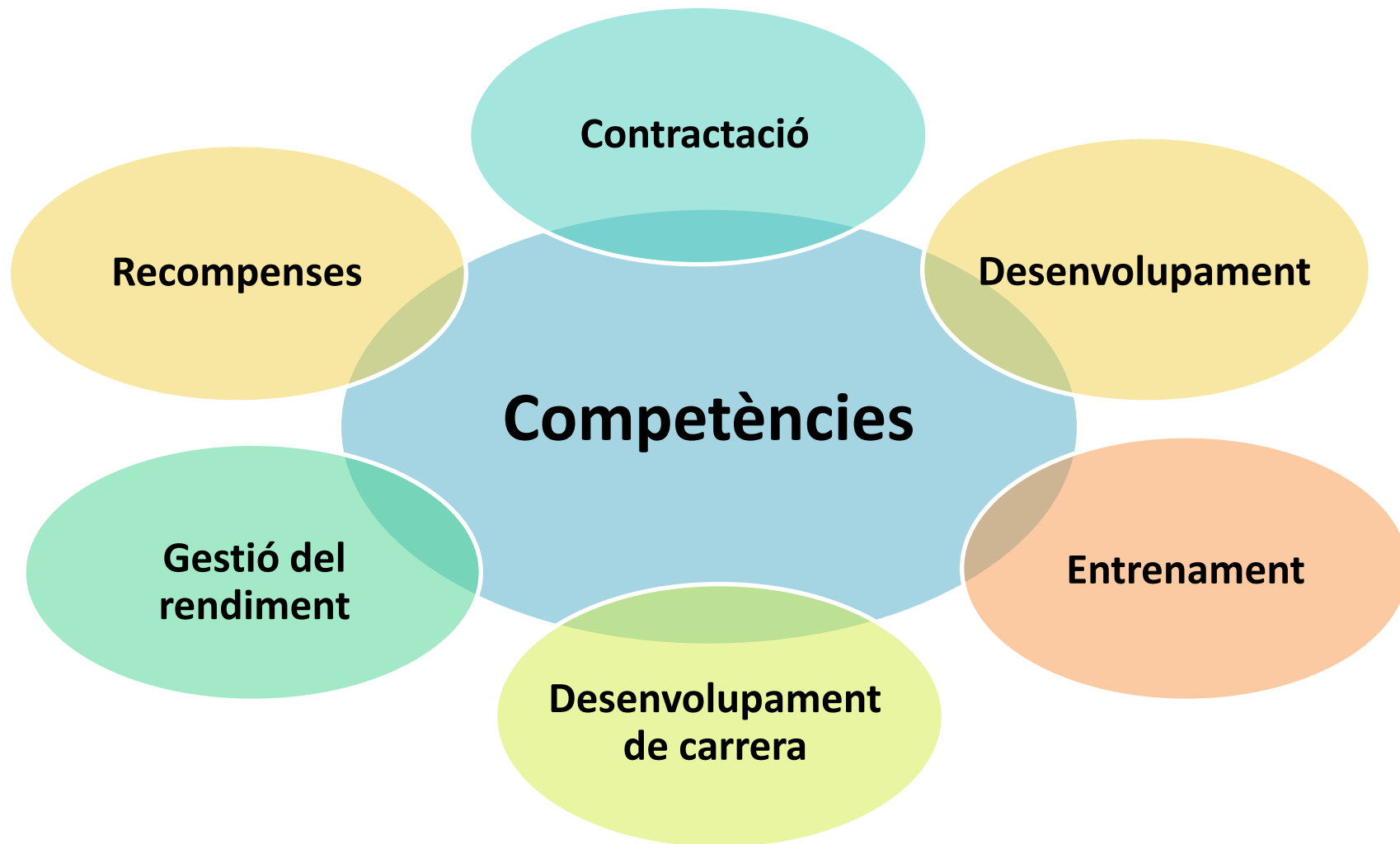


**Competències
actuals del
professorat**

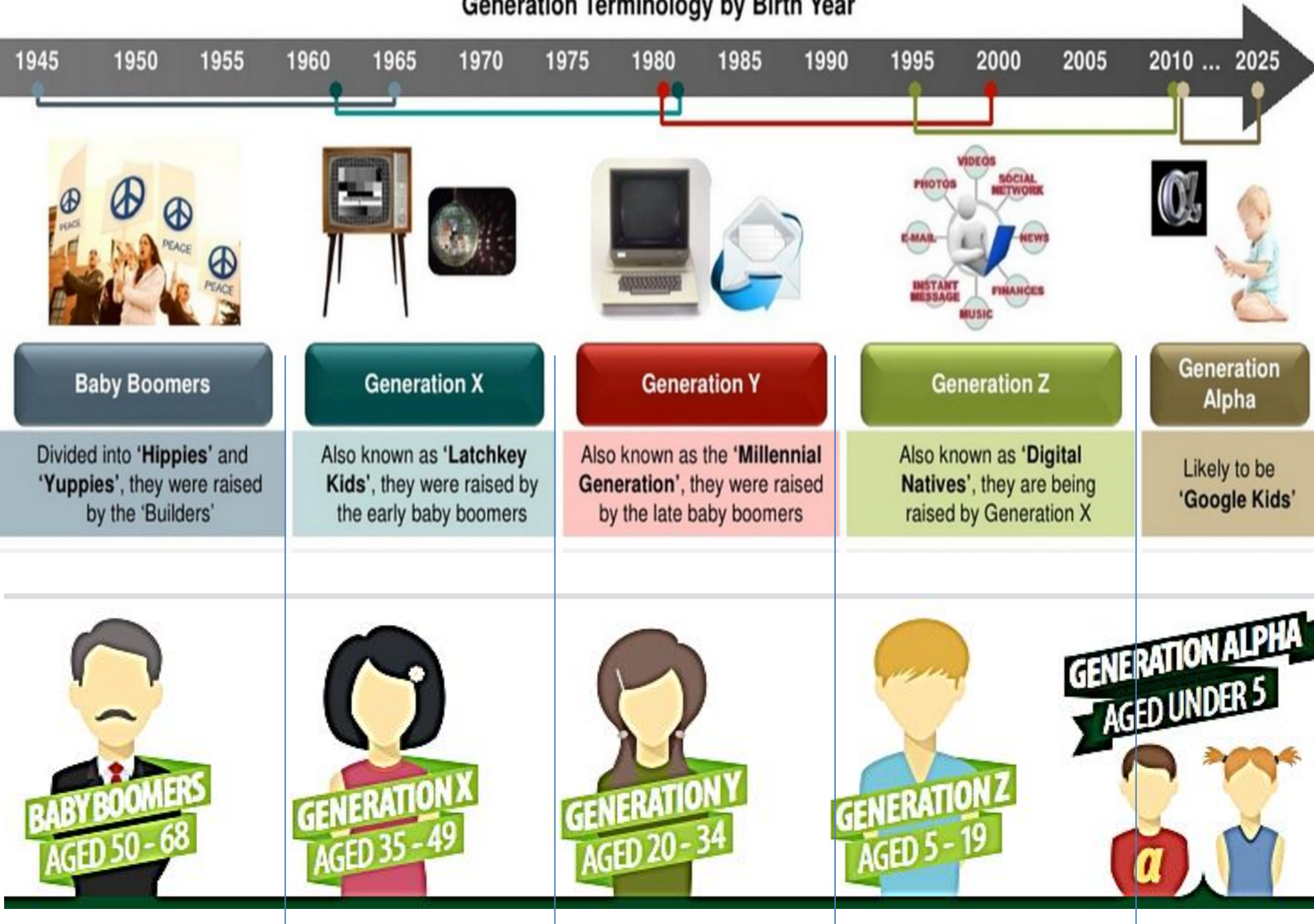
Desenvolupament

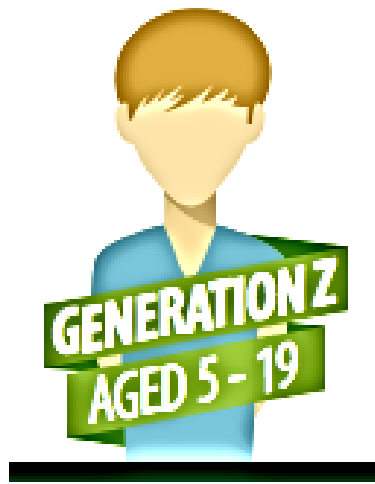
Contractació

**Gestió del
rendiment**



Generation Terminology by Birth Year





- Han dedicat 5.000 hores a jugar a la Playstation,
- Han intercanviat uns 250.000 contactes entre correu electrònic, missatges instantanis i sms,
- Han usat el mòbil durant 10.000 hores
- Han passat 3.500 hores en línia
- Han nascut després que el primer ordinador personal es posés a la venda i
- Han assistit al naixement de la Viquipèdia, Myspace, Skype, Youtube i del podcasting.

És la 1ª generació de la història que és mestra en passar una pantalla. Això vol dir que ha d'esforçar-se per arribar a un resultat i que, si s'equivoca i torna enrera, torna a començar per aconseguir arribar-hi.

El cervell d'un *gamer*, la seva plasticitat, està connectat d'una forma diferent i està preparat per a un altre tipus de treballs.

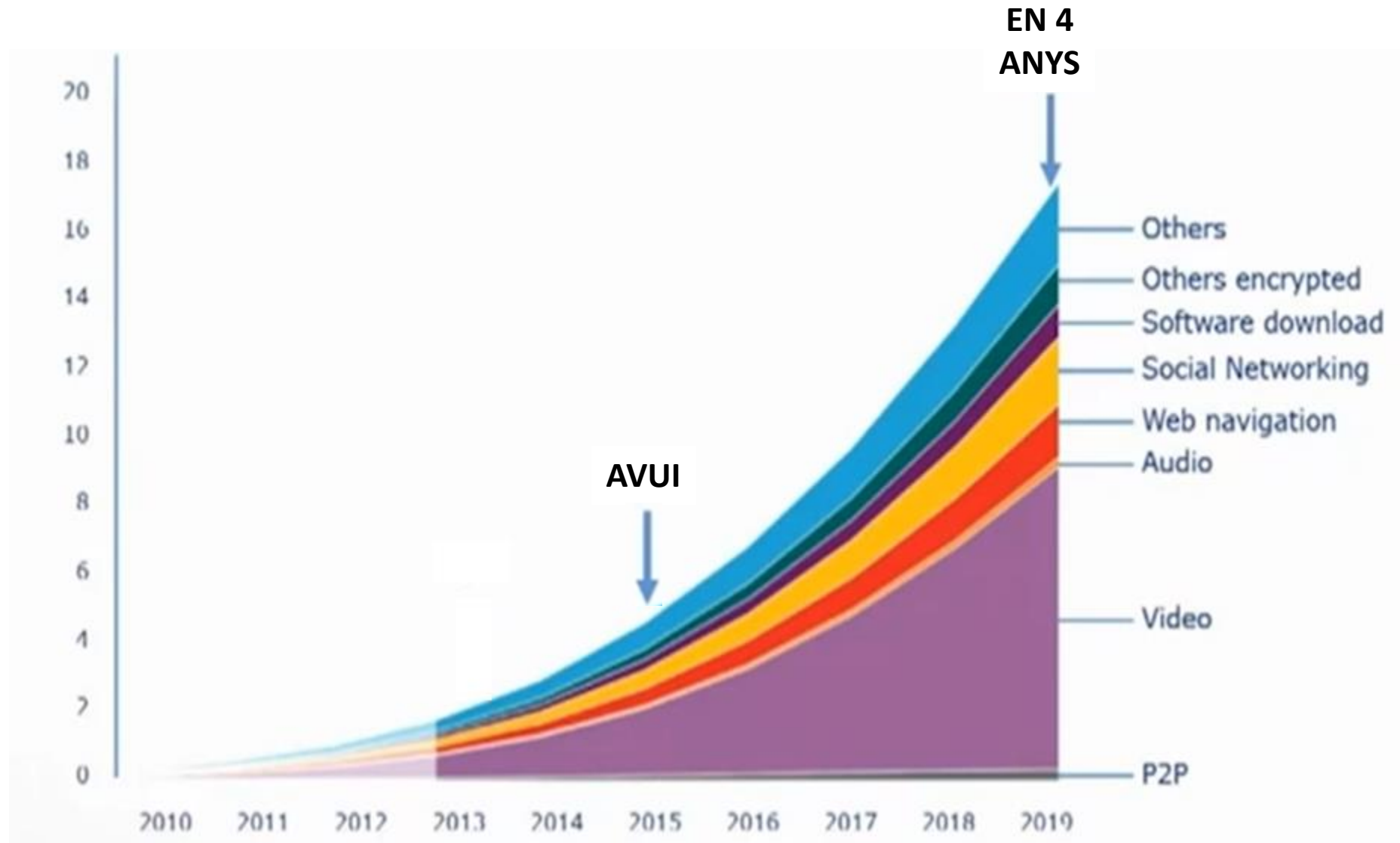


HIPERCONNECTIVITAT

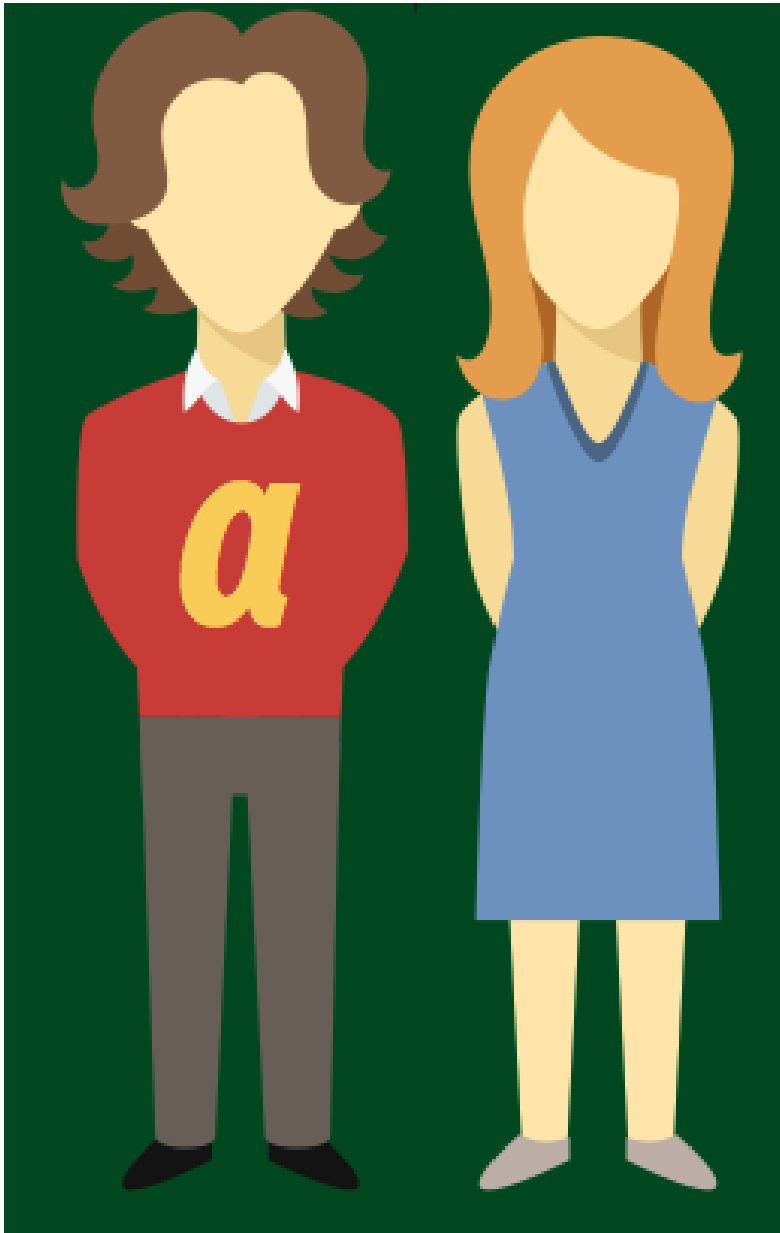


**Una vida exposada a 5 pantalles:
Televisor, mòbil, Tablet, ordinador i consola**

Evolució esperada del tràfic mòbil, per tipus de dada (Exabytes/mes)



Gen Alpha





Verbal
Sit & listen
Teacher
Job security
Commanding
Curriculum centred
Closed book exams
Books & paper



Visual

Try & see

Facilitator

Flexibility

Collaborating

Learner centric

Open book world

Glass & devices



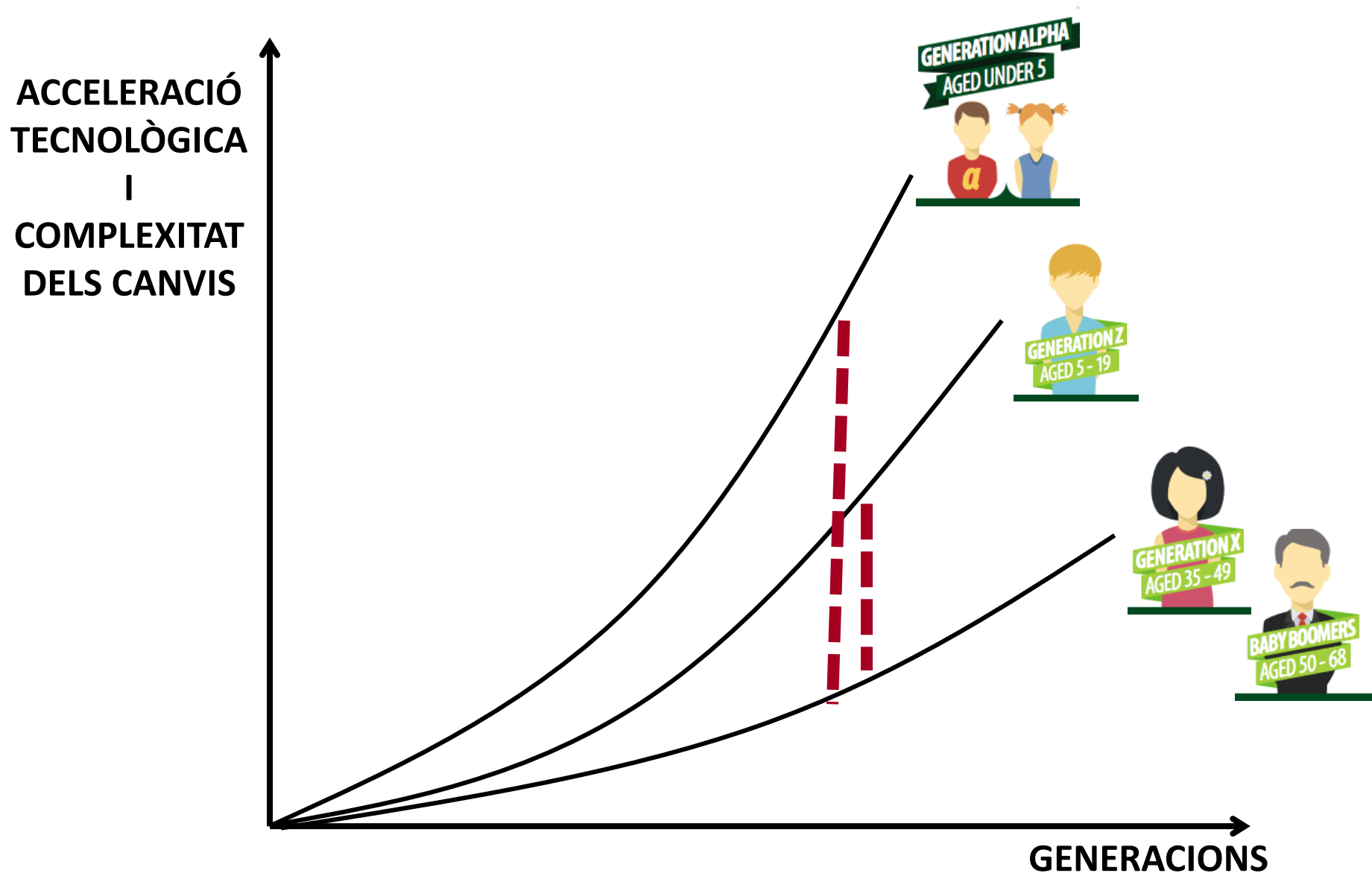
**El diari diu que
es podrien
deixar de lliurar
cartes en dissabte**

**Què és
una carta?**

**Què és
un diari?**



LA BRETXA EDUCATIVA



- Hem de preparar els nostres estudiants per a feines que encara no existeixen,
- en els que hauran d'emprar tecnologies que no han estat inventades,
- per a respondre a problemes en els que no hem pensat encara.



Richard Riley

Exsecretari d'Educació dels EEUU

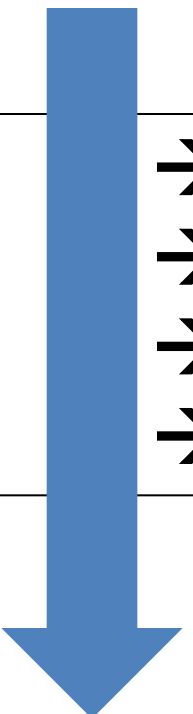
**La gran professió del futur
[i de prestigi]
serà la *d'expert en aprenentatge*.**

J.A.Marina



Centre educatiu
Empreses, Adm Pública
Ciutat educadora
Societat del coneixement

→ **Learning community**
→ **Learning organizations**
→ **Learning city (smart city)**
→ **Learning society**



**Un aprenentatge
que dura tota la vida
i ocupa tota la vida**

MANAGEMENT
y Contexto

PETER M. SENGE

La Quinta Disciplina

El arte y la práctica
de la organización
abierta
al aprendizaje.

GRANICA

Copyrighted Material
**A FIFTH
DISCIPLINE**
Resource

SCHOOLS THAT LEARN

*A Fifth Discipline Fieldbook for
Educators, Parents, and Everyone
Who Cares About Education*

PETER SENGE

Copyrighted Material
Nelda Cambron-McCabe • Timothy Lucas
Bryan Smith • Janis Dutton • Art Kleiner

**DISCIPLINES
GRUPALS**

PENSAMENT SISTÈMIC

APRENTATGE EN EQUIP

VISIÓ COMPARTIDA

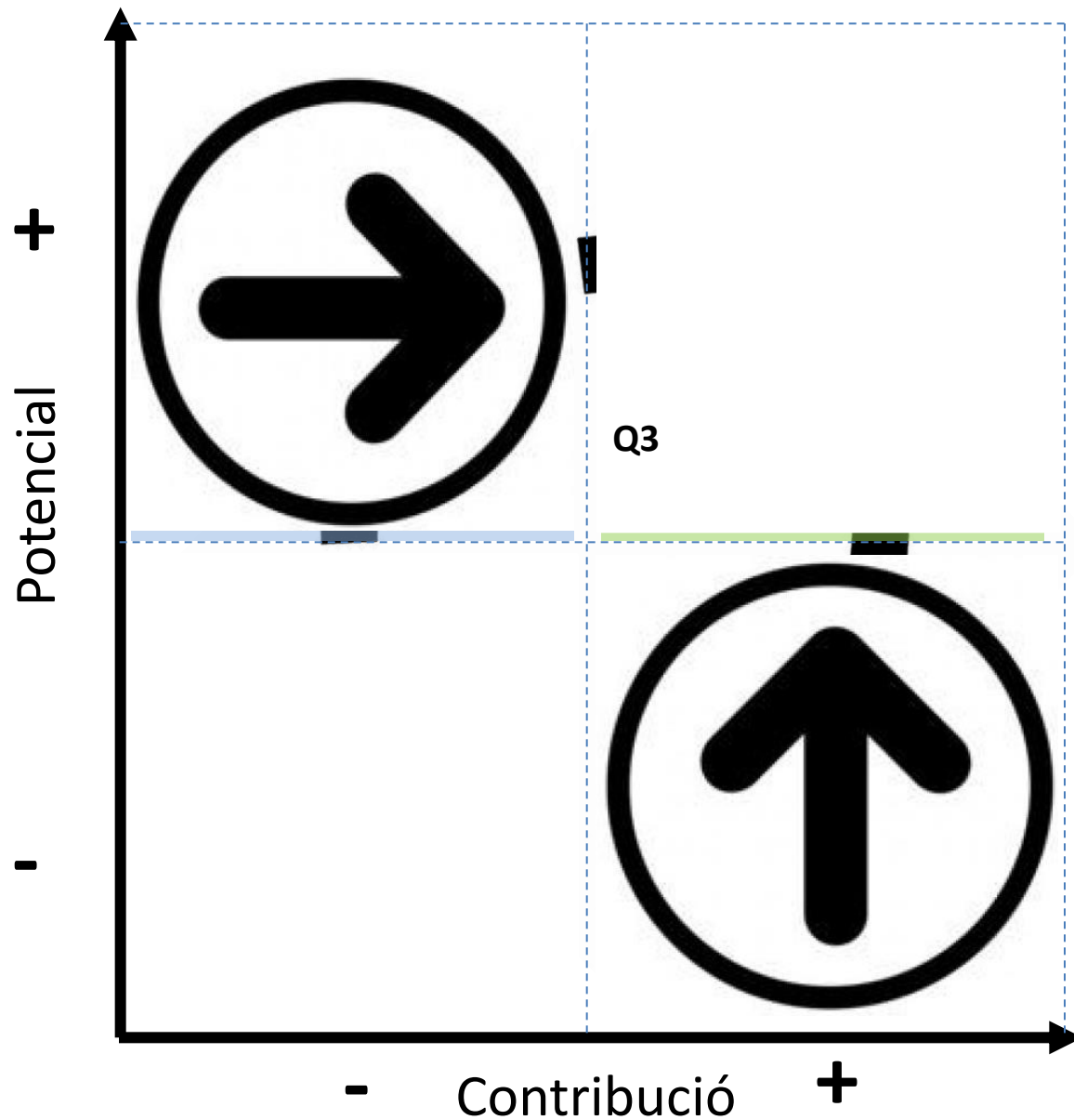
**DISCIPLINES
INDIVIDUALS**

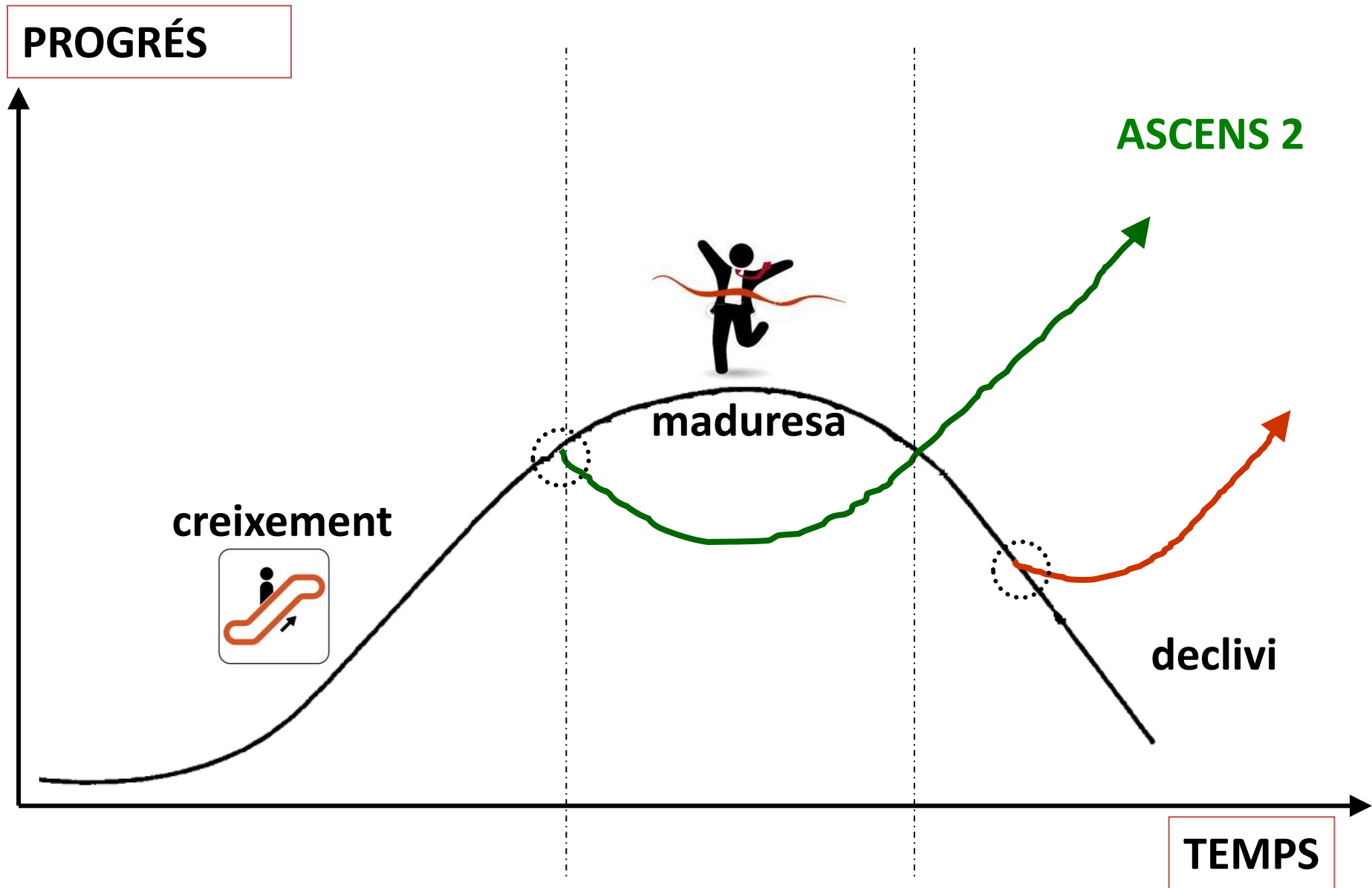
MODEL MENTAL EDUCATIU

COMPETÈNCIA DOCENT

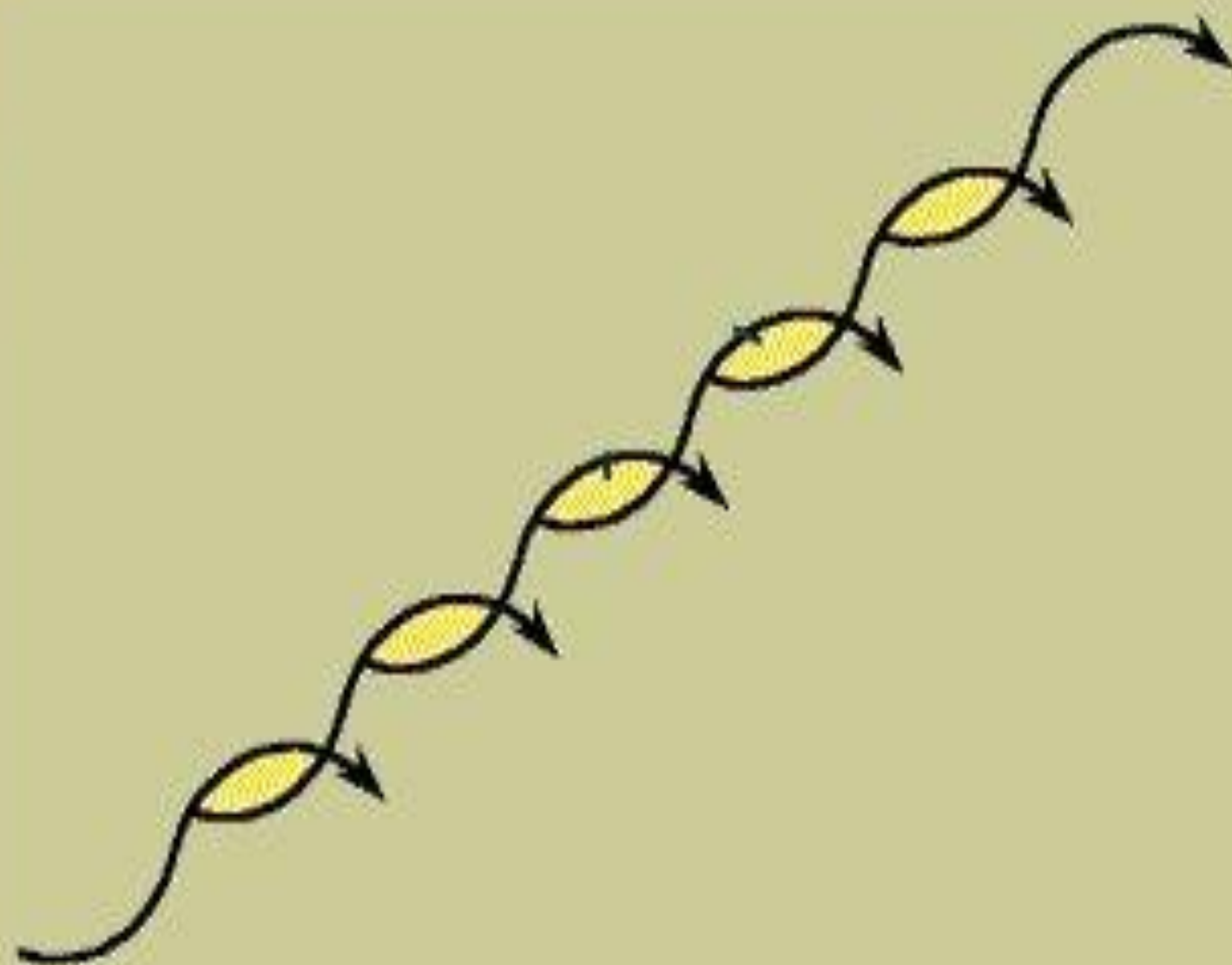
COMPETÈNCIA DOCENT

EL MAPA DEL TALENT





GROWTH



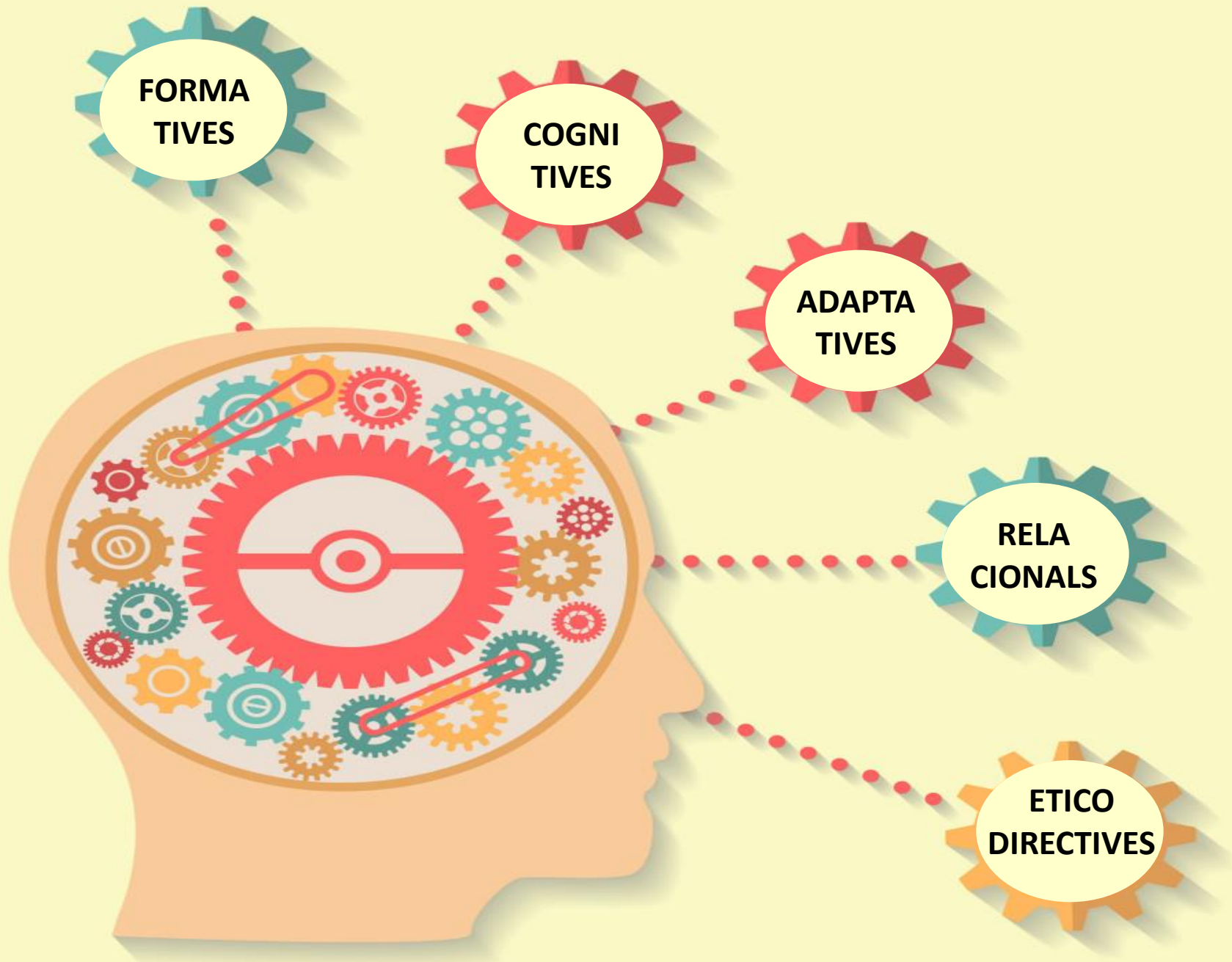
TIME

La valoració del rendiment és clau,
però el potencial d'aprenentatge i de
millora és estratègic.



CAP A UN NOU PERFIL DE COMPETÈNCIES

- **Formulables en termes de conductes concretes**
- **Avaluables**
- **Amb plans de millora personalitzats:**
 - **Adquisició de noves habilitats**
 - **Ganes d'aprendre**
 - **Convicció de que podem millorar**
- **Model utilizable per cada Dept**



COMPETÈNCIES FORMATIVES

Habilitats d'ensenyament:

capacitat de dissenyar de manera eficaç, de planificar, de transmetre i avaluar l'experiència educativa amb la finalitat de tenir un impacte transformador en els alumnes.

Habilitats digitals:

capacitat d'ensenyar de manera eficient en entorns digitals utilitzant la tecnologia de la informació, les eines digitals i en línia i les xarxes socials per a gestionar, integrar, facilitar i ampliar el coneixement.

COMPETÈNCIES COGNITIVES

Innovació i creativitat:

capacitat de crear solucions diferents i noves per al procés d'aprenentatge.

Metacognició:

capacitat d'actualitzar els coneixements, d'identificar els grans canvis de l'entorn i d'analitzar i avaluar l'impacte que els coneixements emergents tindran en les àrees fonamentals de la pròpia especialització.

COMPETÈNCIES ADAPTATIVES

Flexibilitat i adaptabilitat:

capacitat d'adaptar-se a les necessitats del centre, de l'alumnat i de la seva situació i modificar el propi comportament per tal de conèixer l'equip, el departament i els objectius institucionals. Això implica ser receptiu a noves idees i percebre el canvi com a necessari per a fomentar l'eficàcia.

COMPETÈNCIES RELACIONALS

Perspectiva glocal:

capacitat d'ensenyar pensant i actuant en entorns globals, promovent una experiència educativa oberta a aquesta doble perspectiva.

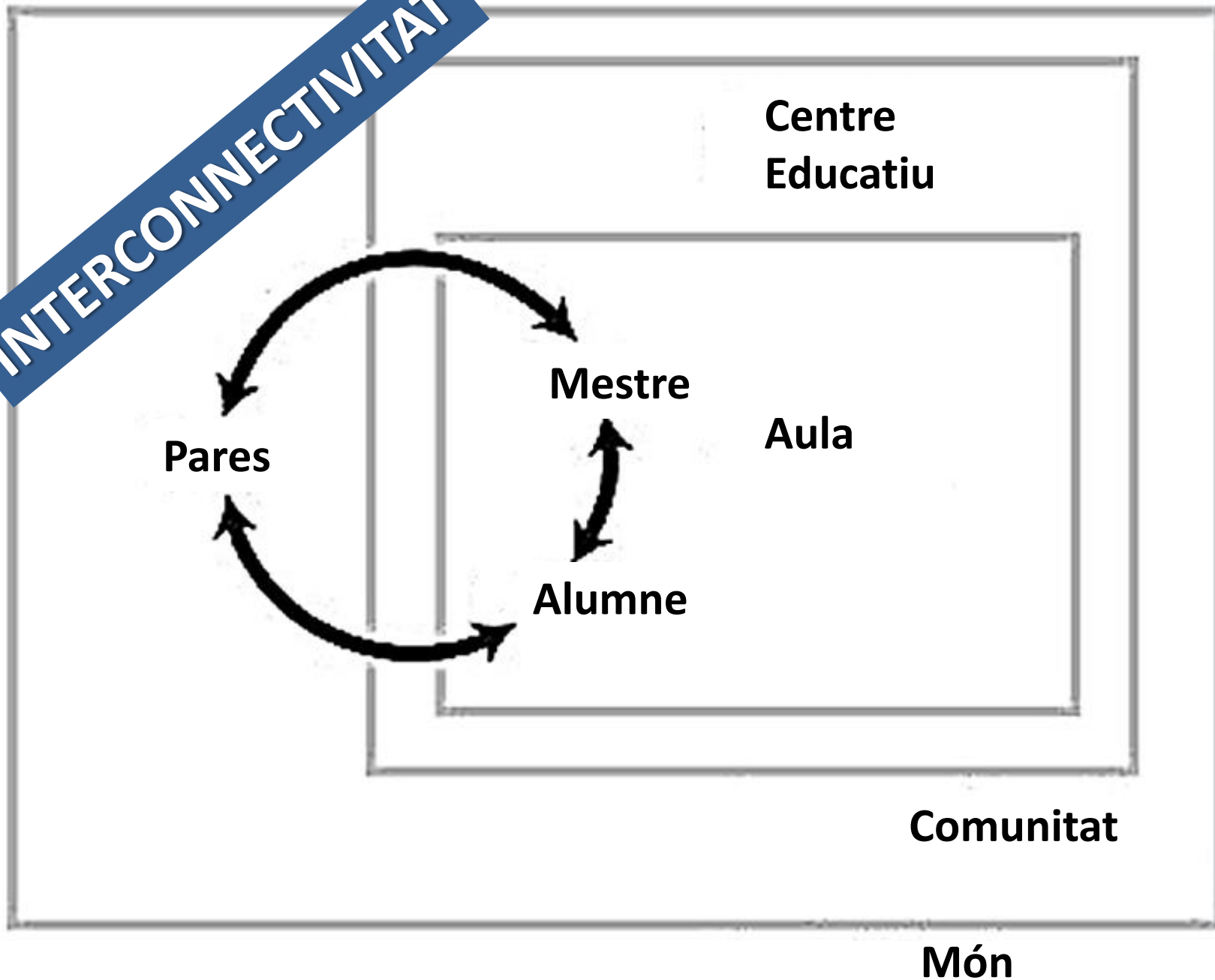
Impacte i influència:

capacitat de tenir un impacte positiu cap a l'exterior, utilització eficaç de la comunicació i habilitats interpersonals.

Connexió amb el món professional i empresarial:

possibilitat de portar la realitat del món professional el més a prop de l'experiència educativa, tot fomentant les relacions amb les empreses i familiaritzant els alumnes amb el món de les organitzacions.

INTERCONNECTIVITAT



COMPETÈNCIES ETICODIRECTIVES

Gestió de persones:

capacitat de gestionar i desenvolupar persones i saber guiar/liderar els esforços de l'equip per tal d'assolir els objectius formulats.

Compromís ètic, social i medioambiental:

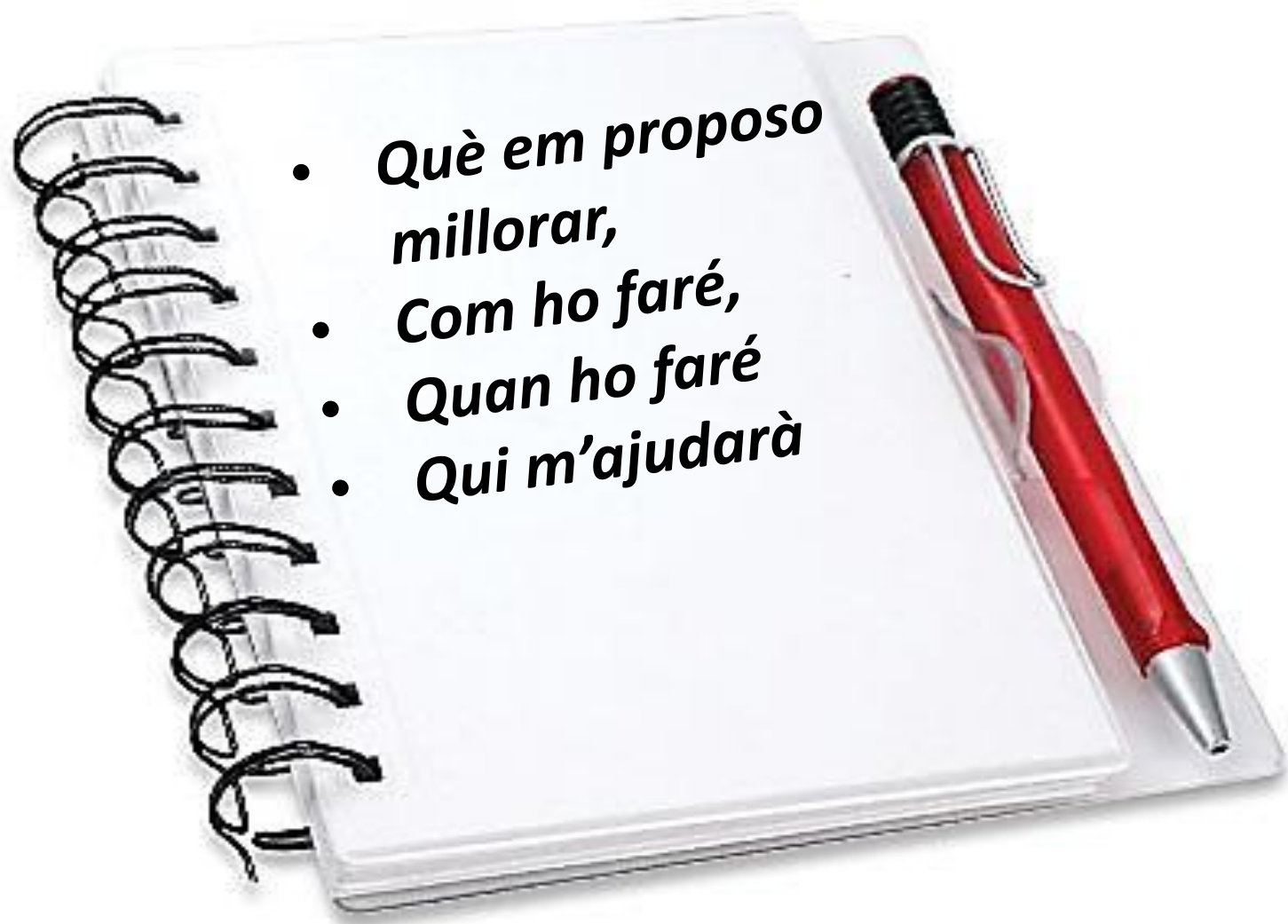
Capacitat d'integrar les preocupacions eticosocials i mediambientals en la pròpia activitat acadèmica, tenint en compte els principals reptes i dilemes que representaran per al món en el futur.

Protocol d'avaluació de competències



- ***Autoavaluació***
- ***Contrast amb el cap de Dept***
- ***Pla d'acció de millora professional***

Disseny del pla d'acció de millora professional



APRENTATGE EN EQUIP

Els centres educatius emprenedors tenen una cultura on els errors i dèficits del procés d'aprenentatge són comentats periòdicament de manera oberta i acceptada

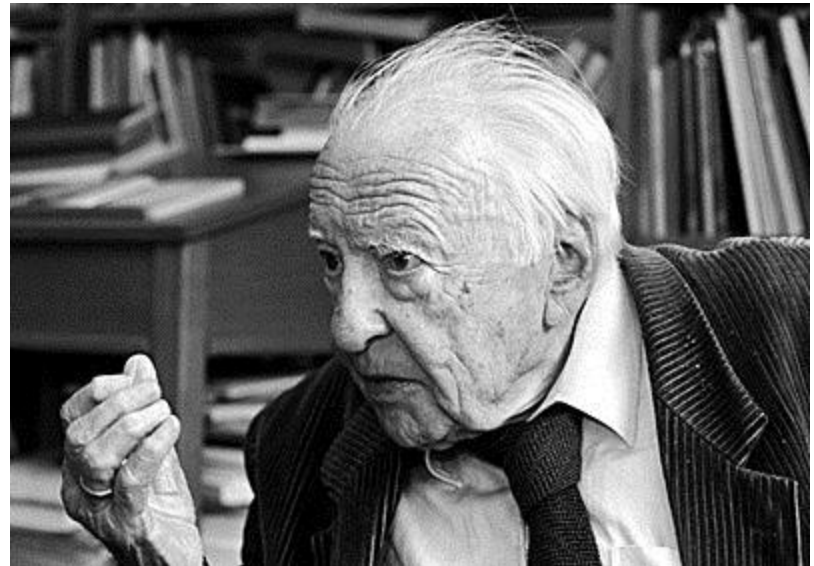


- ✓ **Treball per projectes en grups**
- ✓ **Horaris menys rígids**
- ✓ **Diversos professors per grup**
- ✓ **Aprenentatge per descobriment**
- ✓ **Acceptació i valoració d'errors i fallades**
- ✓ **...**



Gadamer:

***Aprender no vol dir ser un
consumidor/expenedor de formació, sinó
esdevenir (co)responsable i (co)creador del
procés d'aprenentatge***



REFLE-ACCIÓ:

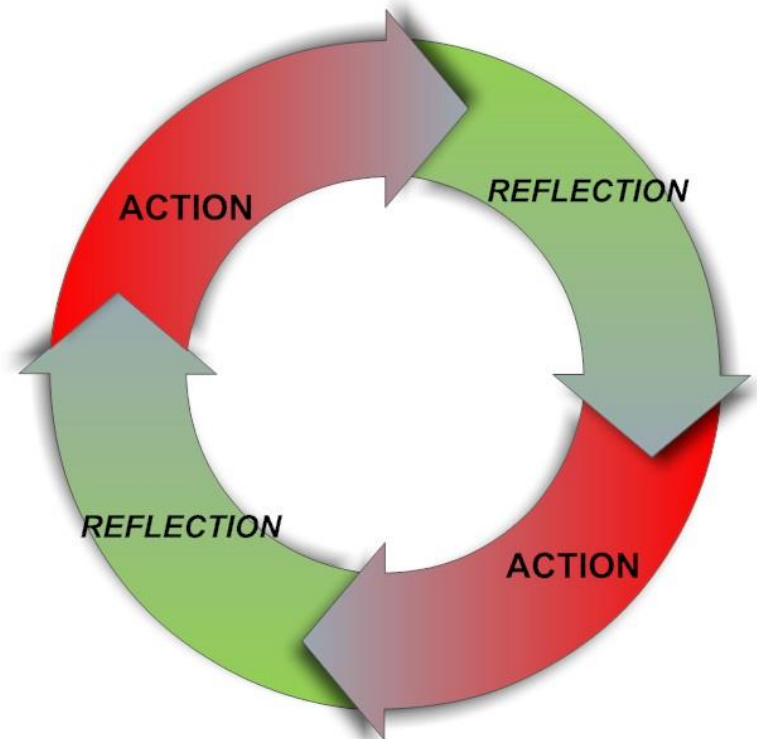
Reflexionar abans i després d'actuar

Què farem, que hem fet bé o malament

Què va succeir, què esperàvem que succeiria: diagnosticar la diferència.

Reflexionar i escriure sobre el que hem après durant el dia, la setmana, el mes.

“No evitar pensar per estar ocupats en l'acció”.



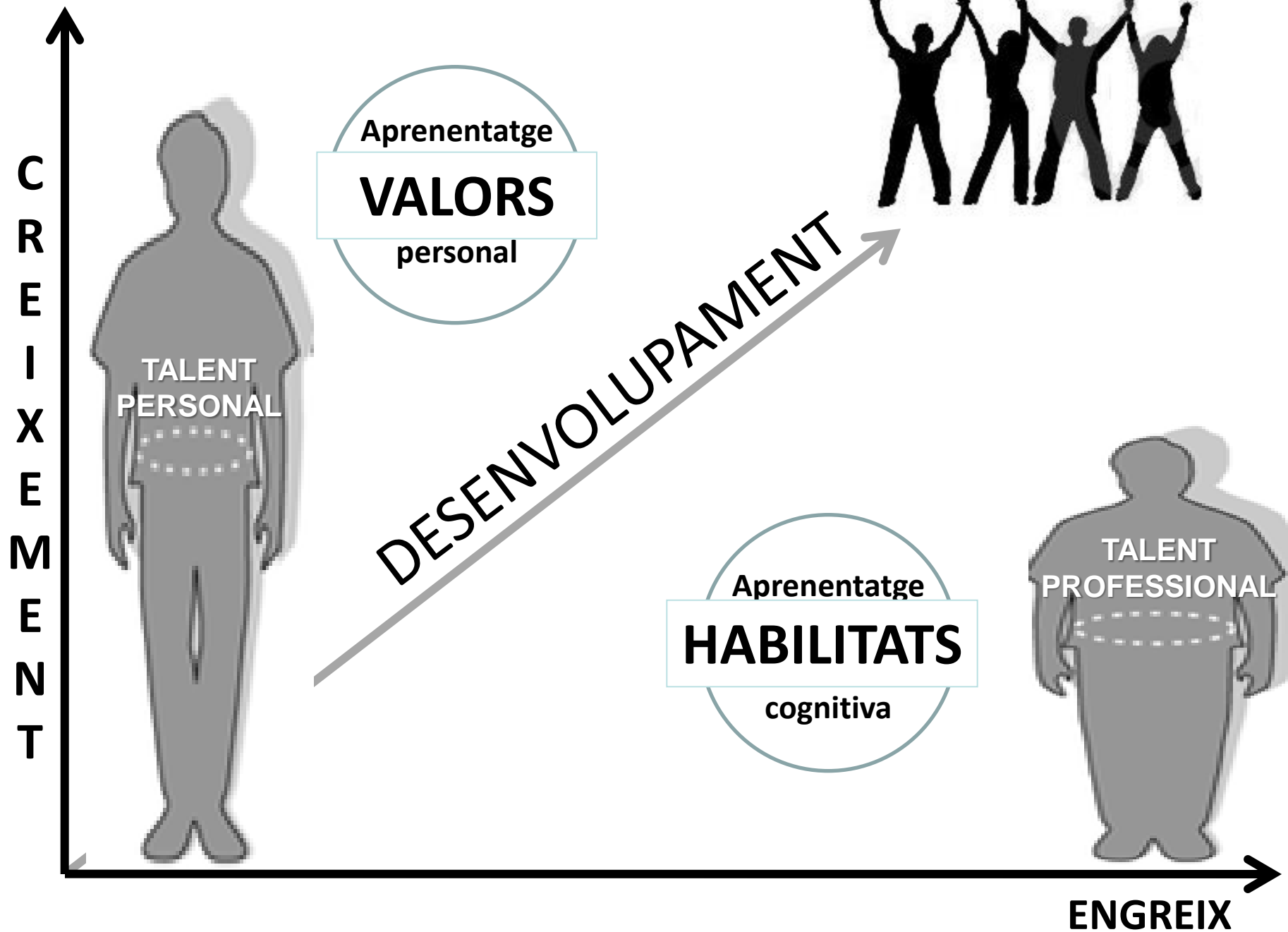
3.

**El lligam entre qualitat educativa i
qualitat humana**



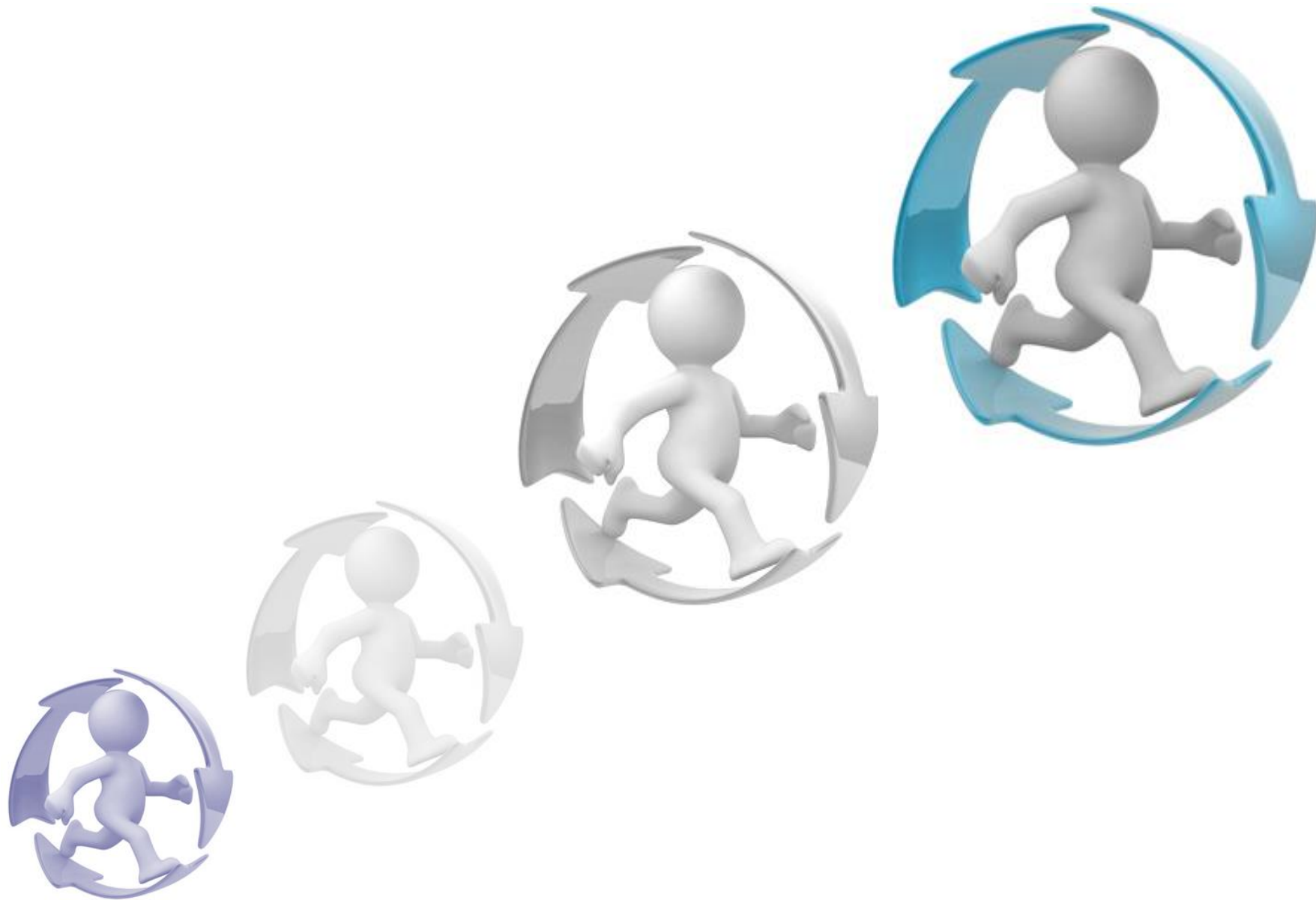
Hi ha qüestions que no es poden atendre només amb una llista de competències.

La qualitat educativa és inseparable d'un aposta important per la qualitat humana.





AFEGIR NOU “SOFTWARE”



RENOVAR EL “SISTEMA OPERATIU”

TREBALLAR LA QUALITAT HUMANA



Un centre educatiu no és només una entitat que proveeix serveis de formació.

- És un espai que facilita l'aprenentatge,
- Però que també possibilita que els estudiants donin sentit al món i al seu lloc en el món;
- I que els prepara perquè puguin utilitzar els seus coneixements i habilitats com un mitjà per comprometre's responsablement amb la vida del seu temps.

MODEL MENTAL EDUCATIU!

En funció de les idees que tinguem sobre la formació, un centre educatiu esdevindrà

- **una institució on es distribueix coneixement professionalitzador a grups d'individus agregats,**
- **o una comunitat d'aprenentatge i de construcció de sentit.**

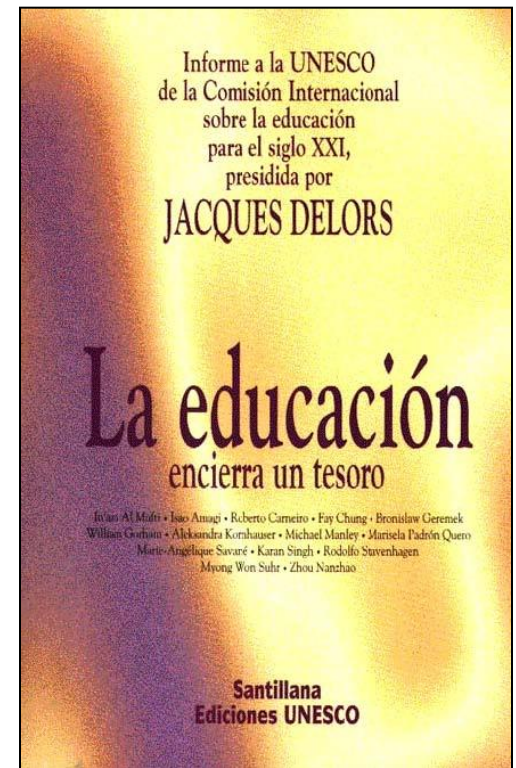


“Per a nosaltres, l’aprenentatge és un enfocament, tant del coneixement com de la vida, que destaca la iniciativa humana. Comprèn l’adquisició i la pràctica de noves **metodologies**, noves **destreses**, noves **actituds** i nous **valors** necessaris per a viure en un món en canvi constant”

Aprendre, horitzó sense límits, 1992



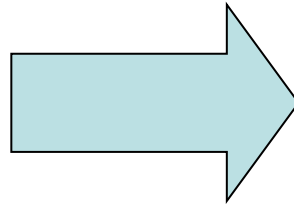
Informe Delors (1996)



- **Aprender a pensar**
- **Aprender a fer**
- **Aprender a conviure**
- **Aprender a ser**

ESQUEMA
QUATRIDIMENSIONAL
DE NECESSITATS (OMS)

BIOLÒGIGUES
PSICOLÒGIQUES
SOCIALS
ESPIRITUALS



ESQUEMA
MULTIDIMENSIONAL
DE FORMACIÓ

FÍSICA
INTEL·LECTUAL
EMOCIONAL
SOCIAL
ESPIRITUAL

Un projecte educatiu és un lloc en el món on explícitament es treballa per tal que les persones que s'hi vinculen desenvolupin la integració viscuda entre

- la formació de la personalitat,***
- la capacitat d'aprendre i de relacionar-se,***
- la capacitat d'entendre l'existència i***
- l'obertura a la dimensió contemplativa.***

R.M. Rilke, Carta a un jove poeta:

Estimat senyor,
vostè és tan jove,
està tan ençà de qualsevol inici,
que, tant com puc, m'agradaria demanar-li que no s'impacienti davant
de tot allò que encara no està resolt en el seu cor,
que miri d'estimar les preguntes com si fossin cambres tancades o
llibres escrits en un idioma estrany.
No cerqui ara les respostes:
no li poden ser donades perquè no les podria viure.
I d'això es tracta, de viure-ho tot.
Ara visqui les preguntes.
Potser després, a poc a poc i sense adonar-se'n, un dia llunyà en viurà
les respostes.

Quins han estat els meus referents biogràfics?
Quins em van impactar i per què?
Qui em va ajudar a viure les preguntes?



Què recordaran de nosaltres?
**Quins processos vitals i personals haurem
acompanyat i haurem ajudat a desenvolupar?**
Quins valors haurem ajudat a interioritzar?
Què haurem aportat a la seva qualitat humana?